

samo v besedah, ampak tudi v raznih važnejših slovniških oblikah, izrekih, prigovorih, celó v sintaktnej zvezi, kader bi trebalo, — tedaj časi tudi v celih stavkih, da bi se takisto od vseh strani videlo, kako je tu in tam prav ali napak rabila in rabi ta in óna beseda, oblika in konstrukcija. Takih dokazov pa nij jemati samo iz vseh boljših pisateljev, ampak tudi iz narodne govorice, a zopet ne samo iz jezika, navadnega po Kranjskem, Koroškem in Štajerskem, temuč tudi iz slovenske Istre, izmej belih Kranjcev ter izmej ogerskih in hrvatskih Slovencev. Opomnel sem uže bil, koliko naša zbirka še pogreša, kar se tiče nabora iz knjig; ali tudi to je resnica, da poleg vsega truda svojih pridnih zbirateljev bogastva v narodovih ustih nikakor ne zajme do dna, ker tega nikdar nij mogoče v živem jezici, ki véje zmerom nove poganja, stare odméta; a vsaj truditi se je, da bi se delo primeknilo, kar se najbolj dá, bliže in bliže popolnosti, pod katero vsemu prizadevanju vprek vendar le gotovo še zmerom globoko globoko ostane, a to zarad slabe človeške moči sploh in zarad posebno slabe naše; toda kdor do popolnosti vsaj ne hrepení, tak nij vreden niti srednosti, katero tudi redko doseže. Dalje mora slovár povedati in dokazati izvor posebno tujih izrekov in besed, katerih je obojih mnogo več, nego se morda zdi tacemu, kdor jezika ne preiskuje; poslednjič mora, po sklepu za-nj skrbečega odbora, slovenščino primerjati staremu jeziku in vsem živim narečjem, — s kratka, slovar mora, ali vsaj moral bi naš jezik deti pod znanstveno kritiko.

Da torej tako delo ne more od denes do jutri na dan, kakor goba v grmovji, to vé, kdor umeje, o čem se ménimo. Le kdor tega ne umeje, samo tist utegne vedno priganjati: kdaj bode kaj na svitlem? — kakor deček, ki nepotrpežljivo štopíca okoli šivarja, kader mu dela prve blače.

Naj se nikar ne pozabi, da naše narečje še nij bilo nikoli po vsem svojem bogastvu preiskavano s kritičnim očesom, temuč da v njem iz miloradosti do zdaj le vedno — precěj nekritično — tù in tam brbamo vsi mi, razen g. dr. Miklošiča, kteremu gré hvala za vse, kolikor smo napredovali v zadnjem času, in razen učnega nabiratelja, g. Cafa, ki se je trudil in se trudi še zdaj, da bi objel vse jezike, kolikor se jih koli tiče slovanščine. Jaz ne menim nikomur, zlasti Metelku in vsem drugim jezikoslovnim preiskovateljem ne, krajšati zaslug, ktere hvaležno prisójam vsacemu, kdor je oral našo ledino — kakoršno koli; ampak samo to opominjam, da nij mogoče dospeti do više izobraženosti, ako bomo zapirali oči in ušesa, kader je pomenek o našem duševnem mraku. Pa dr. Miklošič se nij utegnil pečati samo z našim narečjem, da-si gotovo najrajši, največ govori o njem v svojih knjigah, katerih viši nálog je, staro staro slovenščino preiskovati in primerjati vsem indoevropskim jezikom, zlasti vsem slovanskim narečjem. Po njegovem velikanskem trudu je zdaj res mnogo laže razlagati prave slovanske besede, akopram je in tukaj še vedno težavnega in temnega dovolj. Gotovo morajo, zunaj raznih drugih knjig, o katerih bode tudi govorjenje, in zunaj spisov o starej slovenščini, o čemer smo uže govorili, vredniku biti v rokah posebno vsi boljši slovarji živih narečij. Sem spadajočih, natisnenih slovanskih knjig imam uže res lepo čísló, in sicer: Megiserjev, Gutschmannov, Markov, Jarnikov, Murkov, Cigaletov slovar, poleg vseh naših slovníc, ker tudi te je treba porabiti; potem dr. Miklošičev staro-slovenski, ruski Dalov in akademijski 1806. leta, hrvatski Voltigijev, srbski Vukov obeh tiskov, češki Jungmannov, poljski Lindetov in gorénje-srbski (lužiški) dr. Pfuhlov, dolénje-srbski J. G. Zwahrov slovár. Vrzéli tega števila se morajo čisto dopolniti; posebno Jambre-

šića, Belostenca in Habelića nij pozabiti, ker, da-si ne pišejo do dobrega v našem jezici, imajo vendar le v sebi velik zaklad slovenskega blaga, mnogo poduka našej pisavi. Prva dva ima ljubljanska knjižnica, Habelića ne. Potreben je celó Daničičev „rječnik iz književnih starina srpskih.“ O litovskih Schleicherjevih spisih in o Nesselmannovem slovarji istega jezika ni govoril nisem. Poleg tega je na tanko pregledati vse, kar ljubljanska knjižnica, zlasti v Kopitarjevej zapuščini, hrani za našo rabo.

Zdaj pa, koliko ima slovenščina v sebi tujih besed, in to iz raznih jezikov! Nekoliko je romanskih, pa tudi madjarskih in turških, posebno mej ogerskimi in hrvatskimi Slovenci. Kako je v tem oziru izvrstno delo težavno, za zdaj celó nemogoče, to je lahko razumeti, če pomislimo, da niti srbščina niti madjarščina, kar se v njiju tiče tujih reči, nista dovolj kritično preiskani. Dalje kakor kaže, Slovenci nismo niti brez celtskih besed; ali največ smo jih dobili iz nemščine stare, srednje in nove dôbe, in tù zopet največ iz narečja alamanskega, čegar slovarji se morajo na tanko porabiti. Na prvem mestu mej njimi je Schmellerjev, Slovincem do zdaj na kvaro neznani bavarski, potem Lexerjev koroški in Schöpfrov tirolski. Dalje ne sme biti zanemarjen Schulze-jev gotski, Graffov staro-visokonemški, Grimmov novo-visokonemški, kar ga je uže natisnenega, in Diefenbachov primerjajoči gotski slovár, v kterem je skoro ves neizmerni zaklad nemškega govora, primerjen indoevropskim in drugim jezikom. Zarad romanščine se mora posebno preiskati Diez, in zarad celtskih besed učeni Zeuss. (Kon. prih.)

Sporočilo

o V. odborovi seji slovenske Matice.

Slovenske Matice odbor je 15. novembra t. l. ob 5. uri popoldne v mestni dvorani imel V. sejo. Vodil jo je prvi predsednikov namestnik g. dr. L. Vončina vpričo 12 ljubljanskih in 2 vnanjih gg. odbornikov. Po predlogu g. dr. Coste sta se zapisnika IV. odborove seje in II. občnega zbora kar potrdila in podpisala. Na to je poročal tajnik g. Lesar o volitvi 10 novih odbornikov, ter naznanil, da je na mesto g. J. Trpinca, kteri se je volitvi odpovedal, stopil g. J. Gorup, in da je tako spet 16 ljubljanskih pa 24 vnanjih odbornikov. Bralo se je po tem pismo g. dr. Kočevarja, v kterem spoznava, da mu opravila ne dopuščajo hoditi v Ljubljano in se vdeleževati v matičinih sejah, toraj se tej časti odpoveduje. Al na opombo g. dr. J. Bleiweisa, da se jih vdeležuje lahko pismeno in da je delovanje g. dr. Kočevarja na blagor našemu narodu tako imenitno, da si odbor more v čast šteti imeti ga v svoji sredi, sklene odbor soglasno, da te odpovedi ne sprejme, ampak g. Kočevarja prosi, naj še ostane odbornik.

Ker poročilo o računu, ki je bil podan II. občnemu zboru, ni bilo še dovršeno, zato se je odložilo za prihodnjo odborovo sejo, in poročal je koj po tem g. tajnik o novih udih, katerih je od tedaj, kar je bil dotiskan imenik v „letopisu“, do danes se vpisalo 133, 11 ustanovnikov in 122 letnikov. Tudi knjig je Matičina knjižnica v tem času mnogo dobila. Med drugimi je po prizadevanji pravoslavnega škupa g. Rajevskij-a na Dunaji poslala carska akademija v Št. Petersburgu 217 knjig in 3 atlante, in pri tej priliki predlaga g. dr. Toman, da se g. škupu Rajevskij-u izreče spodobna hvala in da se izvoli za častnega uda slovenske Matice, kar je odbor pritrdil proti temu, da se vlada poprosi privoljenja. — O rokopisih v poslednji odborovi seji sprejetih poroča, da še niso v tiskarnici, ker se potrebne slike ali podobščine še niso dobile; poslednjič razjas-

nuje razloge, iz katerih se je tajnikova plača morala vstaviti v proračun, in obravnava o tajništvu deti na dnevni red.

Na predlog g. dr. Coste se volijo soglasno „per acclamationem“ dosedanji opravniki slov. Matice, to je, prvosednik, njegova dva namestnika, blagajnik in pregledovalec društvenih računov, in dva ključarja — tem lože, ker so se pismene volitve, ki so jih poslali nekateri nepričujoči gg. odborniki, večidel vjemale z njegovim predlogom. — Na to se zahvali g. dr. Toman za to čast, rekši, ker pri svojih drugotnih obilnih opravilih ne more tolikanj za Matico storiti, kolikor bi bilo želeli, zato naj se prizanesljivo sodi njegovo delovanje; da pa vendar hoče ostati predsednik zlasti, ako ostane dosedanji g. tajnik, brez kterega bi ne mogel dovrševati Maticinih opravil.

In s tem se je pričelo razgovarjanje o razpisu tajnikove službe in o njegovi plači. Gosp. L. Svetec svetuje: „ker se je tajništvo doslej dobro oskrbovalo, zato naj se naprosijo gospodje, ki so ga opravljali, da ostanejo še vprihodnje, in da odbor pozneje po moči maticine denarnice ali po večih ali manjših opravilih tajniku spozná kako povračilo ali kako nagrado.“ Podpirajo ga v tem gg. dr. Costa, Zupanec, Bleiweis in Toman. Dr. Costa pa razun tega še predlaga, „da se odbor sam po časnikih oglasi zoper očitne napade zastran tajnikovega povračila za preteklih 14 mesecev ter pojasni, da to ni bilo nikakoršno plačilo za njegov trud, da bi ustanovljena plača vse viša morala biti; to naj odbor enkrat sam očitno pové; potem pa naj beseduje po časnikih, komur koli je drago.“ Da tega razjasnila ni treba, omeni g. Marn, ker je to povedano že v sporočilu zadnje odboroze seje v „Novicah“, toraj znano slovenskemu svetu. Temu nasproti spregovori g. dr. Bleiweis, da to je bilo le časnikarsko izvestje, in da je vse kaj družega, ako odbor Maticin sam službeno razjasni velik ta razloček, ki je med nestalno majhno remuneracijo na koncu leta in pa med stalno, že naprej odločeno, višo plačo (Gehalt), in dr. Toman kaže, da je pač žalostno, da se odbor pri tolikem vspehu (resultatu) na tak način mora opravičevati zoper nektare, ki brez ozira na korist domovinsko le razdirajo in podirajo, zidali pa sami še niso nič; ž njim se sklada v tem tudi g. dekan Hicinger, rekši, da to, kar smo dosegli, smo dosegli le po mnogoletnem trudu skušenih rodoljubov. — Gosp. prof. Vavrů meni, ako se delo razdeli med tri odbornike, za tajništvo nobene plače treba ne bo, ter pravi, da opravljati hoče svoj posel kakor doslej tudi vprihodnje, in prevzeti še, ako je treba, vpisovanje udov in razpošiljanje knjig. Denarja bomo potrebovali za knjige, in gledati nam je, da jih več spravimo na svetlo, toraj se naj o razpisu tajnikove službe danes še nikar ne sklepa. — Gosp. prof. Marn omeni, da rad spisuje še vprihodnje sporočila in zapisnike Maticinih sej, in prevzame še nekoliko več opravil proti temu, da je tajništvo popolnoma zastonj, in da g. Lésar vódi dopisovanje. Gosp. prof. Lésar pravi, da je tajnikov posel drugačen — da tudi on rad prevzame ali knjižničarjevo ali zapisničarjevo opravilo, in tudi še kaj več; tajnikovega posla pa da ne more. Gosp. dr. J. Bleiweis predlaga prošnjo do gosp. prof. Marna, naj tedaj on blagovoli za eno leto prevzeti dosedanje Lesarjevo opravilo, ktero bode manjše, ako gospoda Lésar in Vavrů vzameta nekoliko tajnikovega opravilstva na-se. Gosp. prof. Marn pravi, da ne more, ker so tudi šolske počitnice vmes, ki so mu treba. — Gosp. Gorup govori zoper nasvet dr. Coste, in naj se ne očita mladim pisateljem, ter hoče, da se služba tajnikova razpiše. V tem smislu so pisali tudi ne-

kteri vnanji gg. odborniki, drugi pa, naj ostane, kakor je bilo. Gosp. Svetec odbija Gorupov nasvet ozir razpisa tajnikove službe, češ, da ta pot ni na korist Matici, ki mora, kar se dá, varčno gospodariti, ter svoj predlog podpira še s tem, da prav to je ista pot, po kateri se je Matici v 14 mesecih prihranilo 270 gold., da-si tudi je odbor v IV. seji tajniku izrekel neko povračilo za njegov veliki trud. Gosp. prof. Lésar ponavlja, da za preteklih 14 mesecev nobenega povračila ni zahteval in da rad ménja z zapisnikarjem ali knjižničarjem; al ker ta dva gledé na šolske praznike nista hotela menjati, pride po razgovoru, kterega so se vdeleževali gg. dr. Bleiweis, Vončina, Costa, Toman, Svetec, na glasovanje Svetčev nasvet s pristavkom gosp. dr. Coste, ktera po veliki večini obveljata. Gosp. dr. Toman izreče hvalo odbornikom, kateri so prevzeli spet tajništvo brez plače, ki pa naj imajo sladko zavést, da Matici tako mnogo stroškov prihranijo.

(Konec prihodnjič.)

Novice iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Deželni zbor 19. dne t. m. po sv. maši, ki so jo peli svetli knezoškof, je Njih eksc. cesarski namestnik baron Bach začel se naznanilom, da so presvitli cesar sprejeli odpoved baron Codelli-a in mu v priznanje zasluge, ki si jih je pridobil kot deželni glavar, podelili častni red železne krone 2. vrste, in da na njegovo mesto so izvolili dr. K. Wurzbach-a pl. Tannenberg-a za deželnega glavarja, za glavarja-namestnika pa dr. J. Zupana, deželnega odbornika. — Na to je novi deželni glavar prevzel predsedstvo in z ogovorom, v katerem je miloval odstop gosp. barona Codelli-a, in bridke čase, ki jih je po nesrečni vojski prestala Avstrija, pozdravil deželni zbor, kterega hoče zmirom z mirno spravo voditi, nadja se prijazne pomoči v deželnih potrebah od cesarskega namestnika; naposled je zaklical Njih Veličanstvu slavo, kateri klic je navdušeno odzdravljajal zbor trikratno. — Gosp. cesarski namestnik zagotovivši neprestano delovanje na korist deželi je potem zboru predložil pismo, ki ga je Njih Veličanstvo poslalo državnemu ministru po končani vojski, v nemškem in slovenskem jeziku; nemško pismo je bral gosp. predsednik sam, slovensko pa gosp. dr. Costa, zapisnikar današnje seje. — Gosp. Dežman je v imenu deželnega odbora poročal o volitvi kupčijske in obrtnijske zbornice, ki je gospoda Horaka in Debevca volila za poslanca. Deželni zbor je enoglasno potrdil volitev in nova poslanca sta postavno obljubo storila. — Naposled sta bila gospoda L. Svetec in dr. Skedl za zapisnikarja prihodnjih 14 dni voljena.

Nabiranje

za južnoslavensko vseučilišče.

V svojem večernem shodu 10. dne t. m. je sklenil „Južni Sokol“ po predlogu g. Poúra udeležiti se po svoji moči nabiranja za južno-slavensko vseučilišče. Postavljen je bil precej odbor sedmih, ki bi na tanje prevdaril, ter društvu poročil, kako bi se to nabiranje z dobrim vspehom dovršiti dalo. V odbor so bili izvoljeni gg. dr. E. H. Costa, dr. Lovro Toman, dr. Jernej Zupanec, J. Horak, L. Svetec, Ed. Poúr in Fr. Ravnikar. Ta odbor je v shodu 17. t. m. storil te-le, enoglasno dogovorjene nasvete: 1. naj se naprosi g. dr. J. Bleiweis, da tudi pristopi temu odboru; 2. „Južni Sokol“ naj napravi med seboj nabiro za južno-slavensko vseučilišče; 3. naj naredi združen z ljubljansko čitalnico,

nimi bukvami z največo radostjo na vse strani podpira g. knjižničar, veleučeni profesor dr. Muys.

Dalje tudi skoro gotovo še zdaj niti v roci nimam vseh jezikovih zbirek, kolikor se jih morda nahaja mej Slovenci, ker sam g. dr. Bleiweis nam je izročil še le avgusta meseca letos od g. dr. Kočevarja iz Celja pre-jeto, obširno besedno zbirko raznih rok, od črke J do besede: „vžugati“, — črka M je g. župnika M. Ma-jarja; Ravnikarjevo (Poženčanovo) doberšno besedno zbirko je še le po njegovej smrti dobila slovenska Ma-tica, od koder jo imamo zdaj mi. Sodilo bi se torej, da mora še marsikak gospod imeti kaj nabranega, ker Slovenec je poseben prijatelj jezikoslovne modrosti, in zato o tej priliki v imenu slovanskega slovstva uljudno prosimo, naj bi se blagovoljno v Ljubljano poslalo vse, kar kdo zbranega hrani, da se porabi v naše narodno delo. Kader zvršimo slovár, dragovoljno vrnemo vsa-cemu svojo zbirko nepokvarjeno.

Težava je tudi, kakor je uže bilo povedano, zarad slabo skovanih besed sploh, a posebno zarad onih, ktere je spálčil znani o. Marko, ki je v svojej „krajnskeje grammatiki“ v cirilsko in glagolsko azbuko vtihotapil črki Q in W, prvo imenujôc „ku“, drugo „wodil“; ki je črko y prekrstil v „ybxonyre“ vsej resnici vprek, in ki je v svoje „tu malu besedishe“ postavil besedo „arreč“ za ursache in „bodicijes“ za jéža itd. Mnogo takih sumnih besed nahajam po rokopisnih zbirkah in tudi celó po natisnenih slovarjih, a jako dvomim, da so bile kdaj kje navadne. Kakor je Kopitar Markove zmišljave zapodil iz slovnice, tako se tudi morajo zapoditi iz slovarja, — saj menda je uže čas. Toda ker se vendar ne more za trdno soditi o vsakej besedi, ali je skovana ali ne, in ker je napačno in težko zavreči, kar bi morda res utegnilo kje biti v rabi, zato uljudno prosim visokočestitega g. vrednika tega lista, naj dovoli, da časi take sumne besede po „Novicah“ podam slovenskemu svetu, da bi prijatelji našega jezika odgovorili po svojej vésti, ali se te be-sede res kod govoré, ali ne, ker tù gré za čast vsega slovenskega naroda.

Po teh mojih vrsticah mogoče, da je srce vpadlo marsikomu, ki bi uže jutri morda rad nesel pod pa-zuho debelo knjigo z naslovom: slovensko-nemški slovár, in marsikdo utegne reči: slovar mora priti hitro na dan uže samo zategadelj, ker ga tako zeló potrebujemo. — Da je slovar živa potreba, tega nihče ne tají; ali ob enem ne more biti volk sit in koza cela. Za zdaj naj-silnejšim potrebam ustreza delavnega Janežiča ročni slovár. Tudi se vpraša: ali smo mí krivi, da tako silno potrebnega dela Slovenci niso prej dovršili? Naj se mi veruje, da bi jaz imel dosti laži posel, ko bi hotel biti res tako brezvesten, da bi kar po tlačanski v abecedni red vrgel, kar se mi je podalo, — tudi večá novčna korist bi mi rodila; toda kakšno delo bi po-ložil domovini na oltar, in kako bi sodili modrejši za-namci o nas in o našem času! Uže nektero bridko uro sem imel, nektero grenko besedo požrl od raznih vné-njih strani, ker nij uže vsaj polovice slovarja na belem dnevi; vendar moram tudi hvaležno priložiti, da mnogo razumnih mož, kar je bilo uže povedano, o tej reči sodi, kakor jaz, in mej njimi tudi visokočestiti gosp. stolni dekan ter drugi, kteri so imeli priliko, da so tù in tam videli, kako mislim z božjo pomočjo dovršiti delo, kte-rega pozneje nekoliko po časopisih za poskušnjo podam izobraženemu slovenstvu. Preverjeni bodimo, da tudi nam pridejo časi, in Bog jih daj hitro! ko se bode mej nami o znanstvenih rečéh drugače sodilo, nego dan denes; ko ne bode več naša prva skrb, da bi se le tujcem bahali z debelimi slovenskimi zvezki, ne vpra-šáje, kake vrednosti so njihove besede; tudi Slovenci

morajo nekda razumeti, da pravo čast, resnično veljavo mej izobraženim svetom daje narodom le znanstvo in dušni trud!

Tedaj kdaj pride slovensko-nemški slo-var na svitlo? Po moje bi se začel tiskati še le po-tem, ko bode ves rokopis dodelan, vsaj na debelo, če nečemo podati knjige, iz vseh kotov v naglici znesene, kakor obléka za pustni večer. To je treba tudi zato, ker slovar bode imel namen, jezik čistiti, in torej bode moral tujim besedam pristavljati prave slovanske, kterih pa nij vselej tako hitro najti, posebno če jih naše narečje nima. — A kdaj bode rokopis dodelan? — Kader bodo obrane vse bukve, kar jih še do zdaj nij obranih, potem se bode precej skrbelo, da se za ti-skanje naglo zgotoví rokopis, kteri se uže zdaj sestavlja.

Fr. Levstik.

Sporočilo

o V. odborovi seji slovenske Matice.

(Konec.)

Gosp. Lésarjev predlog: „Naj Matica razglasi, da je je volja izdajati letopis, ako jej dojde primerne-ga gradiva. V ta letopis naj se jemljejo podučni in po-ljudno pisani sestavki izmed vseh ved; sestavki naj se primerno plačujejo, in sicer prestave po 12 gold., iz-virni pa po 17 gold. od tiskane pôle. Za 1867. naj se izdasta dva vezka po 5 pôl tako, da se prvi izdá sa-mostojen, drugi pa zedinjen s koledarjem“ — se po razgovoru med gg. Hicingerjem, Tomanom, Blei-weisom in Lesarjem, in po pismeni želji dr. Vošnjaka, kteremu se sicer plača premajhna zdí, vendar spre-jame s tem dostavkom, da se poseben le-topis izdá le tedaj, ako Matici dojde dosti primerne-ga gradiva, sicer pa naj poskrbí pred-sedništvo, da izide spet koledar z letopisom še obil-nišim kakor letos. Gosp. dr. Toman naprosi dr. Blei-weisa, naj bi zopet prevzel vredništvo letopisa in kole-darja. Dr. Bleiweis ne odreče, ako mu bodo to mnoga druga njegova opravila dopustila, kolikor more, rad po-maga; sicer pa je to stvar, ktera se po dogovoru sè sl. vredništvom pozneje lahko poravná. — Dr. Ulaga pismeno prosi, naj se vprihodnje naznanilo in vabilo k odborovej seji vsaj 10 dni poprej vnanjim odbor-nikom pošlje, da je mogoče, porazumeti se pismeno z družimi odborniki o razpisanej seji, kar sedaj mogoče ni bilo, in da bi dobro bilo, ako bi odbor pri tej seji sklenil: naj bi se poprašali posamesni vnanji odborniki, kteri dan se vsacemu najprikladniši dozdeva za od-borove seje, da se tako po večini glasov odloči dan, kterega bodo prihodnje seje. Odgovorilo se je, da je to reč predsednikova, da bi vzrokovala preveliko dela, da se po moči že zdaj pazi na to in da bi po tej poti javalne dospeli do večine; glasovanje ne potrdi tega nasveta.

Dr. Vošnjak prosi, da bi v ta namen, da se dovrši knjiga „Slovenski Štajar“, ki so jo prevzeli šta-jarski rodoljubi spisati in utegne obsegati kaci 24 ti-skanih pôl, Matica na svoje stroške dala litografiti ne-ktera vprašanja do slovenskih rodoljubov na poseb-nih pôlah s pismom vred v 50 natiskih na papirji, na katerem se dá pisati itd. — Odbor pritrdi to željo štajarskih rodoljubov vsled §§. č. a).

Na to predlaga prof. Vavrú slovensko-česko slovnico, ktero je spisal g. Fr. Marn, modroslovec na vseučilišču v Pragi, in ktero sta razun nje v roko-pisu pregledala gg. dr. Bleiweis in Svetec. Ker je knjiga marljivo zdelana in utegne pospeševati slov-stveno vzajemnost ter koristiti posebno šolski mladini, zato nasvetuje, da jo Matica sprejme po prej omenjenem

§. 2. č. a), po katerem bode društvo znanstvene knjige vsaj podpiralo, da se izdada; in dr. Bleiweis določi nasvèt tako, da naj Matica knjigo sprejme, založi, prodaja, se splača, in kar ostane, je lastnina pisateljeva, ter opomni, da bi gledé na slovansko vzajemnost bilo prav potrebno, da se uči na naši gimnazii bližnji hrvaško-srbski pa česki jezik; po glasovanji se sprejame dr. Bleiweisov nasvèt s pristavkom, ako je pisatelju po volji, da se ta knjižica po tej poti dá na svetlo. — Gosp. dr. Bleiweisu je prof. Tušek iz Zagreba pisal, da je nabral slov. imen čez 700 rastlinskih rodov, in manjka mu izmed vseh, kar jih na Kranjskem raste, le še kacij 90 rodov, ter praša, ali bi ne bilo dobro, da se pridene knjigi „Štirje letni časi“ imenik rastlinski latinski in slovenski, toda brez sinonim ali soimenskih. Knjiga bi morebiti za eno pòlo obširniša bila, pa bi v znanstvenem oziru mnogo pridobila, ker bi se na tej podlagi reč dopolnovala, in bi s časom dobili dobro slovensko terminologijo vseh po Slovenskem rastočih rastlinskih rodov. — Odbor mu je na to pritrdil po opombi dr. Tomanu, kako dobre so vmes tudi sinonima, naj se toraj nikar ne opuščajo, in dr. Bleiweisov, kateri mu je Medvedov rastlinski imenik poprej bil poslal, kako da tacega dela Slovenci že davno želijo itd.

Na to pové gosp. blagajnik dr. Zupanec, kako se množi Matičino premoženje, ktero znaša danes 24.062 gold. — O tej priliki popraša gosp. J. Gorup, kako je zavarovano, in ako sme odbor o tej reči govoriti, naj bi se dela na dnevni red prihodnje seje odboroze, ker naša prihodnost je nekako temna, kar mu potrdijo z g. dr. Tomanom tudi drugi odborniki.

Na zadnje spregovori gosp. dekan Hicinger, da je „Vojvodstvo Kranjsko“ dobra knjiga, kakoršne doslej še nismo imeli, da ima pa sèm ter tje vendar nekatere pogreške in pomanjkljivosti, in da bi bilo dobro, da bi vsaj nekteri razdelki (geologični, topografični) se še obširneje obdelali, izdelali in razjasnili, kar hoče on o priložnosti storiti. Dr. J. Bleiweis omeni, da je knjiga skrbno sestavljena, vendar pa ni čuda, da je kak pogrešek v taki vednostni knjigi, in da bo gosp. dekan gotovo vsem vstregel, ako se tega loti. Gosp. dekan je obljubil tak sestavek „letopisu.“ Potem razpusti odbor prvosednik dr. Vončina zahvaljuje se vsem zlasti vnanjima gg. odbornikoma.

Moja struna.

Žalostno glašenje, tiho, —
Lira moja je zapéla;
Čuje glase se miline,
Kri do vrha prikípéla.

Ihtajočega pogleda,
Solza se jej zdaj udere;
Srce vidim jej zibati:
Meni to srcé predere.

Zbujá bognja me iz spanja,
Krasna Vila prikázala
Se, prebujá me nemirno,
V pesmi ona me navdala:

Me poprime za ročico,
Tresajočo kvišku vzdigne,
Liro k srcu mi pritisne,
In z ročico belo migne.

„Sinko, zbudi se, pogledaj
Tje v temoto, oj ozri se;
Gledaj brate jokajoče, —
Se li srce ti ne trése?“

Se ozrém okoli sebe,
Slavna bognja je zginila,
Vendar liro mi pusti še, —
Tovaršico mi premilo.

„Glej tam, deklico prezalo,
Glej mladenča, kako prosi,
Glej naš pogubljeni narod, —
Vse pretežko breme nosi!“

Mili glas, — zapoje struna,
Lira moja zadonéla,
Čuje glase se miline,
Kri do vrha prikípéla.

France V.

Novice iz deželni zborov.

19. novembra so se pričeli vsi deželni zbori našega cesarstva; kako, naj povedó naslednje vrstice:

Zbor ogerskih velikašev je nagovoril taver-nik; grof Cziráky-jev predlog, da predsednik presvitli cesarici ponese zborova voščila za njen god, je bil z eljen-klici enoglasno sprejet; bran je bil kraljev reskript, kterege je zbor molče poslušal potem pa sklenil sejo.

Zbor ogerskih poslancev je predsednik pričel o poldne z nagovorom, v katerem je ob kratkem razlagal važno nalogo tega zbora, konečno pa presvitli cesarici za god izrekel voščilo, kteremu so sledili živi eljen-klici. Po prebranem kraljevem reskriptu je bila sklenjena prva seja.

Levovski zbor je odprl deželni maršal knez Sapieha z vvodnim govorom; v njem je zahvalo izrekel cesarju, da je najvažnejše sklepe zadnjega deželnega zbora potrdil in deželi dal rojaka za svojega namestnika, potem govoril o potrebi, da se deželi prenaredé sodnije in slednjič Njih Veličanstvu zaklical slavo, ktero je zbor navdušeno trikrat odzdravil. Cesarski namestnik grof Goluhovski se je zboru in deželi zahvalil za zaupanje, v nemal je poslance na delo ter izrekel, da se stanovitni blagor dá doseči le, ako se dežela tesno drži splošnje države; potem je zboru izročil stroškovnik zemljiščinega zavoda in predlog zastran prenaredbe volitnega reda. Zlasti je o levovskem zboru omeniti to, da je bil prvič odprt z govorom le v poljskem jeziku (dosedaj vselej nemški) in da se je cesarsko pismo bralo samo v poljskem jeziku, „ker“ — kakor je deželni maršal rekel — „pisma v rusinskem jeziku ravno ni bilo pri roki!“ Ni čuda, da je to jako osupnilo vso rusinsko stranko.

Hrvaški zbor je odprl prvi podpredsednik dr. Šuhaj. Prebran je bil kraljev reskript, s katerim se je sklical ta zbor, potem reskript zastran volitnega reda in deželne ustave. Sklenjeno je bilo, ta kraljeva odpisa dati v natis in potem razdeliti med poslance.

V Brnu je zbor pričel deželni glavar z govorom, v katerem je poslanec pred oči stavil čas, ki je pretekkel od zadnjega deželnega zbora; cesarski namestnik pa je zboru izročil cesarsko pismo od 13. oktobra t. l. (o vojskinem odškodovanji), pregledani volitni red in staviteljski red za Moravsko.

V Tropavi je vlada zboru predložila: ces. pismo od 13. oktobra t. l., staviteljski red in prenaredbo 13. in 15. §. volitnega reda.

V Gradcu je vlada predložila: prenaredbo 14. in 15. §. deželnega reda; staviteljski red za graško mesto in ces. pismo od 13. oktobra t. l., ktero se ima po zborovem sklepu tiskati in postaviti na dnevni red. V 2. seji je Herman storil predlog, da se reši njegov lanski predlog zastran real-gimnazije na Ptuju.

V Črnovicu je vlada predložila postavbo za prenaredbo 12. in 14. §. deželnega volitnega reda.

V Pragi je grof Rothkirch zboru najprej sebe predstavljaj za ces. namestnika in grofa Nostica za deželnega maršala; na to je grof Nostic povzel besedo in nemški nagovoril poslance, za njim pa česki njegov namestnik dr. Bělský. — Ces. namestnik je česki, potem nemški bral ces. pismo od 13. oktobra t. l. ter obé izročil zboru, nemški pozdravil zbor ter mu naznanil postavbe prejšnjega zbora, ktere je cesar potrdil, in postavbe, kterih ni potrdil. Po odobrenih novih volitvah se sklène prva seja.

V Lincu je vlada predložila ces. pismo 13. oktobra t. l., prenaredbo 12. in 14. §. volitnega reda, staviteljski red in postavbo za vodne pravice.

Solnograški deželni glavar v svojem nagovoru obžaluje ločitev iz nemške zveze s pristavkom: da bodo nemški Avstrijani vedno v srcu hranili zavest te zveze in z veseljem pozdravili trenutek, ki jih zedini z bratovskim ljudstvom.